

מידעון כיתות המחוננים

קמפוס אקדמי עירוני ד תל אביב

החזון הפדגוגי – האגף לתלמידים מחוננים ומצטיינים

"האגף למחוננים ולמצטיינים שואף להנחיל ולהוביל תרבות שבה המצוינות היא ערך מרכזי.

בחזוננו חולקים בו זמנית ערכים של מצוינות אישית ואנושית, התעלות ומובילות תוך מחויבות ורגישות לחברה. אנו מחויבים ליצירת סביבות למידה תומכות רגשית, גמישות ודינאמיות, שבהן יתאפשרו שיח מאתגר ויצירת ידע חדש..."

כיתות המחוננים בעירוני ד

תלמידים מחוננים הם בעלי מאפיינים וצרכים ייחודיים. האינטליגנציה הגבוהה והכישרונות המאפיינים תלמידים מחוננים הם דינאמיים וניתנים לטיפוח ולעיצוב. האפיונים והצרכים המיוחדים של תלמידים מחוננים מחייבים סביבה לימודית הולמת, מסלולי למידה ייחודיים, הכשרת מורים והתאמה של שיטות הוראה ותכניות לימוד על מנת שכל תלמיד יוכל לממש את הפוטנציאל שלו באופן מיטבי.

כיתות המחוננים בתיכון עירוני ד מכוונות לתת מענה לצרכים הקוגניטיביים של הילדים לצד הצרכים הרגשיים תוך איזון ביניהם. חשוב לנו להפנות משאבים לשם טיפוח כישוריהם והעשרתם, לזמן עבורם גירויים מאתגרים, לחשוף אותם למגוון נושאים בתחומים שונים ולהרחיב את ההזדמנויות להעמקה בהם, ובו בזמן לתת מענה לצרכים הרגשיים והחברתיים של כל ילד. זאת על מנת להבטיח את רווחתם האישית לצד רווחתה של החברה שבה הם חיים.

בשנת הלימודים תשע"ו לומדות במסלול המחוננים שמונה כיתות המונות כ – 200 תלמידים. בשכבת ז ובשכבת יו"ד לומדות שתי כיתות מחוננים במקביל.

יעדים מרכזיים בכיתות המחוננים

1. במישור הפדגוגי-לימודי

- ✓ מחויבות לתכנית הליבה של משרד החינוך ולמבחני הבגרות
- ✓ טיפוח הסקרנות האינטלקטואלית והשאיפה לקנות דעת
- ✓ טיפוח חשיבה יצירתית ומחשבה מקורית
- ✓ הקניית ידע ופיתוח חשיבה ביו-תחומית ורב-כיוונית
- ✓ יצירת סביבה לימודית מאתגרת המקנה השכלה רחבה ומעמיקה
- ✓ הרחבה ופיתוח מיומנויות חשיבה מסדר גבוה
- ✓ הקניית מיומנויות וכישורי תקשורת והצגה (פרזנטציה) בכתב ובע"פ
- ✓ רכישת מיומנויות חקר עצמאיות
- ✓ חשיפת התלמידים לאנשים ידועי שם ונושאי העשרה מגוונים

2. במישור האישי-רגשי

- ✓ תמיכה רגשית על ידי מחנכי הכיתות, המורים והצוות הייעוצי
- ✓ עידוד הסקרנות, היוזמה האישית, המקוריות והחדשנות
- ✓ פיתוח המחויבות למטלות ויכולת התמדה יעילה במשימות
- ✓ מתן כלים ומיומנויות להערכה עצמית מעצימה
- ✓ פיתוח תקשורת בין-אישית טובה
- ✓ פיתוח היכולת לעבודה בצוות והכרת ערך הקבוצה

3. במישור החברתי-ערכי

- ✓ טיפוח הכיתה כמסגרת חברתית תומכת ומפרה
- ✓ שילוב במסגרת השכבה וחברת התלמידים בבית הספר
- ✓ פיתוח היכולת לקבל החלטות ערכיות
- ✓ פיתוח מודעות חברתית ותחושת אחריות ועידוד מעורבות חברתית ותרומה לקהילה
- ✓ טיפוח כישורי מנהיגות ומובילות שיתרמו לעיצוב עתיד החברה
- ✓ טיפוח אחריות אישית ומשמעת עצמית ועידוד יושרה וצניעות

תכניות העשרה בחטיבת הביניים

תכניות ההעשרה נועדו לחשוף את התלמידים לתחומי דעת שונים במגוון נושאים שאינם בזיקה ישירה לתכנית הלימודים, וזאת כדי לתת מענה לסקרנות האינטלקטואלית של התלמידים ולרצון הטבעי להוסיף דעת ולהעמיק חקר.

בשנת הלימודים תשע"ו תתמקדנה תכניות ההעשרה בחטיבת הביניים בשלושה מוקדים ייחודיים בהתאם לכל שכבת גיל.

כיתה ז – אבני שפה

בחטיבה הצעירה אנו שמים דגש על פיתוח מיומנויות הכתיבה והקריאה המושכלת, ובמסגרת תכניות ההעשרה בחרנו להתמקד השנה בתחום ההבעה בכתב ובעל פה תוך הקניית כלים לשיפור כישורי הכתיבה והרטוריקה.

הקורסים נלמדים במתכונת סמסטריאלית, כשבכל סמסטר יתקיימו שני קורסי העשרה.

רשימת הקורסים הנלמדים:

■ מיומנויות חשיבה – מנחה: עמוס וולף

בקורס זה ייחשפו התלמידים לתהליך המיועד לפתח כישורי חקר וחשיבה הגיונית, יצירתית וביקורתית, תוך עידוד לשאול שאלות, להעלות השערות מגוונות ויצירתיות, לאסוף מידע, לפתח זיכרון ולהגיע למסקנות מבוססות. כל זאת תוך שיתוף פעולה ועבודת צוות במגוון פעילויות, כמו: תעלומות, משחקי חקר, חידות בניה ועוד.

■ חשיבה מתמטית – מנחה: גד מישורי

מתמטיקה היא כיף! והדרך לגלות זאת היא משחקים מתמטיים. דרך המשחקים המתמטיים התלמידים ילמדו ויתנסו בפיתוח אסטרטגיה מתמטית, חיפוש חוקיות, הכללה וניסוח מתמטי, משמעות המושגים זוגי ואי זוגי, משמעות הסימטריה, ריבוי פתרונות, ניסיון וטעייה, למידת עמיתים ועוד.

❖ שני הקורסים הנ"ל יילמדו בימי שני בשבוע בשיעורים 1 + 2 במקביל.

מחצית א – ז 4: מיומנויות חשיבה, ז 5: חשיבה מתמטית

מחצית ב – ז 4: חשיבה מתמטית, ז 5: מיומנויות חשיבה

▪ **במה – העצמה – מנחות: רביד בנקין, נטע נדב**

סדנה זו מתמקדת בפיתוח מיומנויות הופעה וחשיבה יצירתית באמצעות מבחר פעילויות מתחומי הבמה והתיאטרון.

הסדנה פועלת לקידום המטרות הבאות:

- פיתוח כישורים רטוריים וכישורי הופעה בפני קהל
- פיתוח מיומנויות תקשורת בינאישית מקרבת
- פיתוח חשיבה יצירתית וכושר אלתור
- טיפוח חווית הצלחה אישית וקבוצתית
- עידוד תחושת מסוגלות אישית ואמונה ביכולת
- יצירת אווירת פתיחות וגיבוש
- עידוד קשב וכבוד לאחר
- טיפוח דימוי עצמי חיובי וחיזוק הביטחון העצמי

הסדנה מותאמת לאפיונים הספציפיים של כל כיתה, והתכנים נבחרים בהתאם לצורכי המשתתפים ולדינאמיקה החברתית, במטרה להביא לכך שכל משתתף יזכה לעמוד על במה מול קהל קשוב ומכבד ולחוות חווית הצלחה והעצמה אישית. הפעילות בסדנה מובנית כך שהתלמיד נחשף לעמידה מול קהל ומתנסה בה באופן הדרגתי ומבוקר דרך מגוון משחקים וחוויות מהנות, ועל ידי כך מפתח גישה חיובית ומוטיבציה להתנסויות חדשות.

הסדנה משלבת מגוון הפעלות מקוריות הלקוחות מתחומים שונים של התיאטרון, ביניהם: תיאטרון חברתי, תיאטרון פורום, תיאטרון פלייבק, תיאטרון אימפרוביזציה, תיאטרון תנועה ועוד.

הסדנה תתקיים במחצית א בימי ראשון בשיעורים 1 + 2
לשתי כיתות המחוננים ז 4 + ז 5 במקביל.

▪ **רטוריקה ודיבייט – מנחה: יוני כהן-אידוב**

דיבייט (ויכוח/דיון) הוא משחק מלהיב מחד וכלי אפקטיבי מאין כמוהו לפיתוח מיומנויות, שיפור תקשורת בינאישית והקניית ערכים מאידך.

מטרות הקורס:

1. פיתוח החשיבה –

- לוגיקה מוצקה לבניית טיעונים
- חשיבה אנליטית וביקורתית לניתוח מעמיק והבנת מצבים
- זריזות מחשבה וחשיבה תחת לחץ

2. פיתוח יכולת הבעה, הופעה ורטוריקה

- דיבור בפני קהל
- כושר שכנוע וחידוד מסרים
- ביטוי עצמי ושימוש בשפה

3. שיפור התקשורת הבינאישית ותרבות הדיון

- הקשבה לזולת
- הבנה הדדית ופלורליזם
- תרבות דיון

4. העצמה אישית וקבוצתית

- הקניית כלים מעשיים לחיים – שפת גוף, יצירת רושם ראשוני
- העצמת הביטחון העצמי ותחושת המסוגלות
- גיבוש ועבודת צוות

הקורס יילמד במחצית ב בימי ראשון בשיעורים 1 + 2

בשתי כיתות המחוננים ז 4 + ז 5 במקביל.

בסוף הקורס יתקיים ערב חגיגי בשיתוף התלמידים, המורים וההורים, כשבמרכזו

תחרות דיבייט + מופעים כיתתיים.

מסגרות העשרה נוספות

▪ במה מחוננת ליצירה בכתיבה

תלמידי כיתות ז' ייקחו השנה חלק בתכנית ארצית המעודדת תלמידים הלומדים במסגרות הייחודיות למחוננים ליצור ולהפיק יצירה מקורית בצוותים או ביחידים בתחום הכתיבה (שירה, פרוזה, תרגום), והיא מתקיימת בשיתוף פעולה עם מוסדות תרבותיים מובילים.

תכנית "במה מחוננת ליצירה בכתיבה" מזמנת לתלמידים ולמורים המשתתפים עידוד היצירה בכלל והכתיבה והתרגום בפרט בין תלמידי המסגרת למחוננים, הן בהיבט של קידום ההבעה האישית וההתגברות על חסמים יצירתיים אצל התלמידים והן בהיבט של העלאת איכות הכתיבה על ידי שכלול תהליך הכתיבה ויכולת העריכה העצמית של התלמידים.

התכנית מתקיימת בשיתוף מתחם המדיטק בחולון אשר מתקיים בו תמהיל ייחודי של תיאטרון, ספריה, סינימטק, מוזיאון לקומיקס, מוזיאון לעיצוב ומוזיאון למדיה דיגיטלית. שיתוף פעולה זה מאפשר למידה רב-תחומית המתאימה מאוד לתלמידים מחוננים. התלמידים יגיעו למדיטק לשני ימי עיון. ביום העיון הראשון ישתתפו במגוון של סדנאות כתיבה מעוררות השראה, בהנחיית מרצים מומחים וידועים בתחומם. ביום העיון השני ישתתפו התלמידים במגוון נוסף של סדנאות ויצגו את יצירותיהם בשלל דרכים. בסיום התכנית יקבל כל תלמיד ספר ובו תוצרים נבחרים מיצירות התלמידים.

מועדי ימי העיון:

5.11.15 – מפגש עם סופרים יוצרים והשתתפות בסדנאות

8.5.16 – הצגת תוצרים

כיתה ח – פרויקט מוביל: חינוך סביבתי

בטווח הארוך, חינוך סביבתי הוא האמצעי היעיל ביותר ליצירת שינוי עמוק בעמדות הציבור ובאורח החיים הישראלי. אנו מאמינים כי באמצעות פעילויות חינוך מגוונות נקנה לתלמידים ידע רב ערך וחוויות מעצבות שיתרמו להבנתם את השלכות מעשיהם על הסביבה ואת השפעת הסביבה עליהם.

מטרת התכנית היא לאפשר לתלמידים לפתח היכרות ומודעות לנושאים כגון איכות הסביבה, קיימות ויחסי הגומלין שבין האדם לסביבתו.

במסגרת תכנית ההעשרה לכיתה ח ישתתפו התלמידים בסדרת מפגשים מטעם המרכז ללימודי סביבה של המועצה לארץ ישראל יפה. במהלך התכנית הם יתנסו בעבודת חקר מדעית הכוללת ניסוח שאלת חקר והשערות מחקר, אישושן/הפרכתן והסקת מסקנות.

קורסי העשרה סמסטריאליים:

סמסטר א

- **במה – העצמה מנחות:** רביד בנקין, נטע נדב (פירוט אודות הקורס בעמוד 4)
- ימי ראשון שיעורים 3 + 4
- **חשיבה ביקורתית – מנחה:** גד מישורי

חשיבה ביקורתית היא חשיבה רפלקטיבית שקולה המתרכזת בהחלטה למה להאמין ומה לעשות. חשיבה ביקורתית כרוכה ביכולות לראות שני צדדים של המטבע, להיות פתוח לעדויות חדשות היכולות להפריך את רעיונותיי, לחשוב באופן הגיוני ובקור רוח (לא רגשי), לדרוש שטענות יתבססו על עדויות, להסיק מסקנות מעובדות נגישות, לפתור בעיות ועוד. הנושאים העיקריים שיידונו בקורס:

סוגי טיעונים, טיעונים כושלים, תיאוריות קונספירציה, קריאת ידיעות בעיתון, קריאת ידיעות מדעיות, זיהוי הטעיות, צריכת פרסומות.

- ימי חמישי שיעורים 1 + 2 (חצי כיתה) 3 + 4 (חצי כיתה)

■ **אמנות פלסטית – מנחה: אלכס טיסדייל**

אמנות פלסטית אינה בהכרח "לדעת לצייר יפה", אלא שפה, צורת חשיבה והסתכלות על העולם. פיתוח דמיון, פתיחות, רגישות ועולם פנימי וחיצוני עשיר, תוך כדי יצירת דיאלוג ודעה אישית מגובשת.

במהלך הקורס יתעמקו התלמידים בתולדות האמנות, יבחנו השפעות והתפתחויות תרבותיות של היצירה האמנותית דרך הכרות עם זרמים ואמנים שונים במרוצת תקופות שונות בהיסטוריה. התלמידים ילמדו ויתרגלו טכניקות שונות, מסורתיות וחדשניות, ויתנסו במגוון חומרים. בשלב הבא יתמקדו התלמידים בעבודה חופשית ועצמאית על פרויקט אישי בליווי הנחייה, במטרה ליצור גוף עבודות אישי ומגובש לתצוגה. הקורס ישלב עבודה מעשית, דיון כיתתי וצפייה מודרכת ביצירות אמנות וסרטים.

- ימי ראשון שיעורים 3 + 4

■ **מועדון הפילוסופים – מנחה: גד מישורי**

סדנת פילוסופיה לנוער על פי המודל שפיתח כריסטופר פיליפס – 'מועדון הפילוסופים' שכתב את 'קפה סוקרטס'.

- ימי חמישי שיעורים 1 + 2 (חצי כיתה) 3 + 4 (חצי כיתה)

כיתה ט - פרויקט מוביל: מנהיגות ומעורבות בקהילה

- **פורצי דרך בתרבות האנושית – מנחה: פיליפ ארטשטיין**
הסיפור של התרבות האנושית מרתק, וישנן דרכים רבות לספר אותו. ההרצאות תעסוקנה בתרבות האנושית בעזרת נקודות ציון שחרטו אנשים יוצאי דופן בהיסטוריה האנושית. ההרצאות תתמקדנה במספר דמויות היסטוריות האחראיות לשינויים גדולים בתחומים שונים של חיינו. הביוגרפיה של אותן דמויות תשמש עילה לעיסוק היסטורי מדעי של התקופה, החל ממהלך חיי היום יום כמו: הלבוש, המזון והאמונה המייחדים כל תקופה, ועד לתיאור תרבות התקופה והגיאופוליטיקה.

- קורס שנתי: ימי שלישי שיעורים 1 + 2

- **אחריות אזורית – מנחה: גד מישורי**
תכנית אחריות אזורית הינה תכנית ארצית שבה לוקחים חלק תלמידים מחוננים ומצטיינים בחט"ב ובחט"ע.
במסגרת התכנית נפגשים התלמידים עם נציגי הרשות המקומית ומאתרים יחד עמם בעיות אפשריות שעמן הרשות מתמודדת. לאחר מכן מתנסים התלמידים בפתרון בעיות שאותרו ברשות המקומית שאליה הם משתייכים, בהצעת פתרונות דרך פדגוגית ה – PBL, ביצירת פרויקט, בשיתוף נציגי הרשות, לקידום פתרון הבעיה.
התכנית מתקיימת בשותפות עם תנועת "אחריות לישראל 2048", והיא שמה לעצמה מטרה לעודד תלמידים מחוננים ומצטיינים למעורבות בחיי החברה והמדינה, להיכרות עם המגזר הציבורי וחשיבותו, מתוך תפיסה של אחריות ציבורית ושייכות ממלכתית.

- קורס שנתי: ימי שני שיעורים 3 + 4

מסגרות העשרה נוספות:

סדרת מפגשים בתחומי מדע שונים – נוער שוחר מדע, אוניברסיטת ת"א

היחידה לנוער שוחר מדע מציעה מגוון רחב של תכניות ונושאים שמטרתם למצות את היכולות הגבוהות של תלמידים מחוננים ולאפשר להם מסלולי למידה מאתגרים.

מטרת הפעילות:

לטפח חשיבה מדעית, יצירתית וביקורתית בקרב בני נוער. לעודד מצוינות ולאפשר לתלמידים להעמיק את הידע בנושאים המעניינים אותם ושאינם נכללים בתכנית הלימודים הבית ספרית, כל זאת בדרך ידידותית ואטרקטיבית. מבנה התכנית ישקף את החלוקה הפקולטטית של האוניברסיטה, כך שכל מפגש יוקדש לפקולטה אחת באוניברסיטה. התכנית תכלול שישה מפגשים שבהם ייחשפו התלמידים לנושאים שונים העומדים בחזית המחקר המדעי. כל מפגש יארך ארבע שעות אקדמיות ויכלול שתי הרצאות בתחומי תוכן שונים. בחלק מההרצאות ישולבו בנוסף לחומר התיאורטי הדגמות מעבדה, ניסויים, שקופיות, קטעי וידאו וסיורים.

אנו מאחלים לכל תלמידינו שנה מעניינת ומרתקת,

מלאת אתגרים וחדוות למידה!

נתי שטרן

מנהל ביה"ס

עפרה לשם

רכזת מחוננים